

לעגל, כאלו מחשבו ח"ו לדבר ממשי, אלא לשכך את קשיות העורף והעקשנות כנ"ל.

ומצינו גדר זה של שוחד לשטן הרבה פעמים בדבריהם ז"ל, וביחוד בזהר. ואז"ל עוד (חולין ק"ט ע"ב) "כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן דכותי... אסר לנו בשר בחלב, שרא לן כחל וכו' וכו'". ולכאורה צריך להבין מהו הצורך בזה? אבל הענין, כי אם קשה לו לעמוד נגד הסקרנות לדעת איך יטעמו כל מאכל ומאכל וכל תאווה ותאוה, (ועי' מש"כ לעיל במאמר זכרונות (ב) — פ' ציצית), ואם ידחקוהו לבל תהיה לו עצה של היתר לטעום מעין אותו טעם, הנה תגדל עקשנותו ותתגבר התאוה. משום זה פירשו לנו רז"ל, שכל מה שאסרה תורה יש גם בהיתר, ואז תשקע העקשנות.

אמנם צריך לזכור תמיד, כי אותם הויתורים הקלים במה שמותר, צריך שיהיו רק לש"ש גמור, ואז יצליח. אבל כשרצונו להקל בדברים, מטעמים של תאוות ועצלות, אז אדרבא יתגבר כח הס"א בויתורים ההם: ואם גם דבר היתר הוא, הלא פי' הרמב"ן, שיוכל האדם להיות "נבל ברשות התורה", אלא צריך ללחום נגד הקולות ככל האפשר, ואז נזכה לס"ד באמת.

צריך להתחזק בלמוד התורה בעמל העיון והתמדה אליבא דאמת. וצריך להתחזק לקבוע את עצמו להתבונן במוסר ע"פ מ ב ט ה א מ ת בכל יום, הן אך אז נתחיל לראות בלבותנו את אור האמת שלא ראינוהו עד עתה ונשמע בקרבנו אמתיות שלא שמע לבבנו עדיין. בהתחזקות והתעוררות זוכין לס"ד, ומבט האמת זוכין לגאולה.

יום הכפורים (ג): בין אדם לחברו

כבר כתבנו במא' יוה"כ (א) שענין יוה"כ הוא היציאה לגמרי מבחי' העוה"ז, לדבק בו ית' לבד. בדבקות זו האדם נדבק בשורש, ומעורר את התשובה העליונה, דהיי' שמוריד את בחי' "ואשובה אליכם", שהקב"ה משפיע ללב השב את אור התשובה השלמה. ועי' מש"כ בזה לעיל עמ' 242.

והנה ל"ש ענין דבקות זו אלא בבחי' האחדות. וכמו שהוא ית' אחד, ככה צריך להיות הדבק בו ית' ג"כ באחדות בלי שום פירוד בתוכו (כמש"כ "והלכת

בדרכיו" דהיי" דבקות כמבואר במק"א), והיי" גדר מש"כ בסה"ק, דל"ש הכרת
 "אנכי ה' א'" בשלמות, אא"כ באיחוד כל ישראל, וכמש"כ "ויחן שם ישראל
 נגד ההר", ס' רבוא בלב אחד, לב מאוחד. והענין בעומקו הוא, כי המבחין
 א"ע בפירוד מחברו, הרי הוא מבליט בתוכו את הרגשת עצמו, שהיא ממש
 היפך ההתבטלות והענוה, שהם הדבקות אליו ית'. ואז"ל דגאווה וכעס מבחי' ע"ז
 הם, שהם מענין הפירוד הנ"ל.

כתב רמ"ק בס' עבודת יוה"כ בסופו (סי' ט"ז) וז"ל:

"עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר... והטעם לזה, כי
 הנשמות מתראות לפניו ביום זה בסוד... שורש אל הנשמות, והנשמות
 הנכנעות בתשובה הן המעוררות התשובה העליונה... ועתה אם ימצא
 בינו לבין חברו טינא הרי הוא מפריד... השורש העליון... ואיך אפשר
 שיושפע עליו אור התשובה והוא מפריד בו ח"ו... והענין בזה, כי סוד
 הנשמות הם ס' רבוא... וכדי להמשיך אור העליון צריך ס' רבוא לב אחת,
 כדי שיתיחדו בשמא קדישא עילאה רברבא דלא שריא אלא באחדות השלם
 כענין שהוא אחד...".

וצ"ע למה לא כתב שעבירות שבין אדם לחברו לא יתכפרו עד שירצה
 את חברו, כי עדיין לא תיקן חטאו? אלא משמע מדבריו שסובר שעד שירצה
 את חברו לא יכפר עליו יוה"כ כלל אפי' על שאר חטאיו. והיי" כנ"ל מחמת
 ענין הפירוד שהוא בסתירה עם עצם ענין יוה"כ.

יום הכפורים (ד): המשכת אורו לכל השנה

אז"ל ע"פ "דרשו ה' בהמצאו", דיחיד אין לו עצה להגיע אל השי"ת, אם
 לא בעשי"ת. וצ"ע, א"כ מה יעשה היחיד לאחר יוה"כ?

אמנם, אפשר הוא להמשיך את אור יוה"כ אל תוך לבבו, שיאיר לו במשך
 כל השנה. ההתעוררות, שפעלה עליו ביוה"כ, צריך שלא תשתכח, אלא יתבונן
 וישתמש בה גם לאחר יוה"כ. הקבלות, שמקבל על עצמו ביוה"כ, צריך שיחדשם
 בלבו תמיד. וידע כי לפי מה שיוה"כ חי בקרבו, ככה עלה יעלה וככה יצליח.
 וכבר יעץ הרש"ן זצ"ל, לזכור תמיד את אשר חשב והרגיש בשעה שקבל
 הקבלות ע"ע, ואם ח"ו יתרושל, ויצא מרושם התעוררות של יוה"כ, הרי כבר
 הלך יוה"כ ממנו, ונמצא שכפרת עוונותיו לא פעלה כראוי.

ואז"ל (רה"ש י"ז):

"עיני ה' אלקיך בה, עתים לטובה (פעמים שהעתים הנתונים לסוף השנה לטובה היא, להקל עליו מן הפורעניות הנגזר עלי' ברה"ש — רש"י)... הרי שהיו ישראל רשעים גמורים ברה"ש ופסקו להם גשמים מועטים, לסוף חזרו בהם; להוסיף עליהם אי אפשר, שכבר נגזרה גזירה, אלא הקב"ה מורידן בזמנן, על הארץ הצריכה להן... — עתים לרעה (לפחות מן הטובה שפסקו לה — רש"י)... הרי שהיו ישראל צדיקים גמורים ברה"ש, ופסקו עליהם גשמים מרובים, לסוף חזרו בהם... הקב"ה מורידן שלא בזמנן, על הארץ שאינה צריכה להן..."

וביאור דבר זה הוא כך: לכל אדם ניתנים כלים אשר בהם עושה עבודת ה' שלו; יש שהכלים הם הטובה, כמש"כ "ונתתי מטר ארצכם כו" ויש שהכלים הם היסורים, כמש"כ "ועצר את השמים כו". אמנם גם כשפסקו בשמים כלים לאדם, עדיין אין הם לצד אחד בלבד, אלא אפשר שיסודדו מן השמים לטובה או להיפך ח"ו, והיי' לפי מדריגת האדם בשעת מעשה, כבגמ' שם. ברה"ש ויוה"כ פוסקים מן השמים רק ע"ד כלל איזה כלים יתנו לאדם, ואם הרבה או מעט. אבל כל כלי וכלי יש לה עדיין ב' אפשרויות. יש אופן של גילוי פנים בה, שיתנו לו במקום הנדרש ובאופן הנדרש; ויש ח"ו אופן של הסתר פנים. באופן של גילוי פנים הוא מסייע לקדושה, ולהיפך ח"ו פותח פתח לטומאה. דבר זה נקבע בשעת מעשה לפי מדריגת האדם אז. סיטור אג 222

* * *

אמנם גם לענין אשרו של אדם בעוה"ז יש הפרש גדול, איך שישתמש האדם במה שנותנים לו מן השמים. אם האדם משתמש במצבו לענין רוחניותו, אז כל הגשמיות אשר ישיג, תהי' לה המעלה הגדולה של "ואכלת ושבבת", כי זה נאמר בעושה רצונו ית'; אבל המשתמש בכליו, הניתנים לו, לעניני עוה"ז לבד, ל"ש בזה אצלו שום בחינת שביעה. כאז"ל "אין אדם מת וחצי תאותו בידו", וכן אז"ל "משביעו רעב" וכדו'.

וגם ביסורין כן, אם ישתמש בהם להתעורר לרוחניות, ימצא תנחומין. הוא יכיר, כי אם גם היו היסורין קשים לו, אבל הרי הועילו לו לנצח נצחים. וכשיעלה מעלה ע"י יסוריו, עוד יזכה לשמחה בהם. (אמר מו"ר ז"ל ע"ז ציור נפלא. אם יצוו לאדם שיפשיט את נעלי בנ"א וילביש להם, הנה ירגיש השפלה והכבדה רבה. ומ"מ, מי שהוא סוחר נעלים, אם תהי' חנותו מלאה קונים, וירבה למדוד את הנעלים על רגליהם מאות פעמים ביום, הרי ישמח. וכי ההשפלה וההכבדה להיכן הלכו? אלא שמפני שהוא מרויח בזה הוא מאושר).

אם ישיג
אם יפסיד
אם יחזיק

source
art
eat
shoe

כללו של דבר: עד כמה שנקח עמנו את רושמי ימים הנוראים אל השנה כולה הבע"ל, ככה נצליח, ככה נעלה, וככה נחיי' מאושרים בע"ה כל השנה כולה גם בעוה"ז, וכש"כ לעד ולנצח נצחים בעוה"ב.

ד
ס'
ו

יום הכפורים (ה): עצומו של יום מכפר

שיטת רבי (יומא פ"ה) דיוה"כ מכפר אפי' בלי תשובה, משום דעצומו של יום מכפר. וצריך להבין מהו הגדר? וכן אפי' אליבא דידן דפסקינן דיוה"כ בעי תשובה, מ"מ הרי פסק הרמב"ם (בפ"א מה' תשובה הל' ב') "שעיר המשתלח מכפר על כל עבירות שבתורה... והוא שעשה תשובה, אבל לא עשה תשובה אין השעיר מכפר אלא על הקלות... מצוות ל"ת ומ"ע שאין בהם כרת הם הקלות". ושם (בהל' ד') מזכיר הרמב"ם גדר "עצמו של יום מכפר", ועיין כ"מ דהיי' עם התשובה דהרי לא פסקינן כרבי (ובזה"ז דאין שעיר המשתלח, נצרכת תשובה אפי' על הקלות; עיי"ש בל' הרמב"ם). וצריך להבין מהו גדר הכפרה בלי תשובה, הרי כטובל ושרץ בידו? ותו, מה נוסף בגדר "עצמו של יום" לאחר שכבר שב?

* * *

והנה שמעתי בשם הגרי"צ בלאזר זצ"ל, שהאדם יכול לדעת אם זכה לסליחה ומחילה ביוה"כ או לא זכה ח"ו. הרי אמרו ז"ל (יומא לט.) "עבירה מטממת לבו של אדם", וא"כ, אם תסור העבירה הרי בהכרח יסור גם טמטום הלב של העבירה. ולפ"ז הרי יראה האדם בעצמו לב זך בלי טמטום, לאות שנמחלו עוונותיו; ואם ח"ו מצב לבבו הוא כדאשתקד, עומד בטמטומו, — הרי ברור שלא נמחלו לו עוונותיו* ולפ"ז צע"ג, האם אליבא דרבי יסור לגמרי, לאחר יוה"כ, טמטום הלב של כל או"א מישראל, אפי' לא הרהר בתשובה כלל? והרי נראה בחוש שאינו כן!

You
if you
on
if y
that
has!

* * *

ולעומת זה מצינו בהיפך, גדולי הדורות ז"ל של החסידים, היו מלמדים לכל (אפי' לפשוטים), לשמוח במוצאי יוה"כ, משום כפרת העוונות. וצ"ע, מה שייך לשמוח על הכפרה, כשמרגישים עדיין את טמטום הלב? הרי הטמטום מעיד כי עדיין החטאים קימים הם?

* עיין קולת
אמרוי - ז"ל
זא, כא